

VĚTA - SOUVĚTÍ - SOUVĚTÍ PODŘADNÉ

SKLADBA

SOUVĚTÍ

- vzniká spojením dvou nebo více vět jednoduchých ve větný celek. Vyjadřuje složitější myšlenku. Má dva nebo více přísudků. Dělíme na souvětí podřadné a souvětí souřadné.

VĚTA HLAVNÍ H

- nezávisí mluvnicky na jiné větě v souvětí
- je řídicí pro větu vedlejší

VĚTA VEDLEJŠÍ V

- závisí na větě řídicí
- zastupuje mluvnický větný člen

Požádali jsme Tomáše o slavnostní řeč.

Požádali jsme Tomáše,

1H,

aby 2V

aby slavnostně promluvil.

Tomáš slavnostně promluvil

a všichni přítomní jej odměnili potleskem.

1H a 2H

SOUVĚTÍ PODŘADNÉ

- spojení věty hlavní s jednou nebo několika větami vedlejšími

SOUVĚTÍ SOUŘADNÉ

- má dvě a více vět hlavních
a libovolný počet vět vedlejších

Věty v souvětí spojíme - 1) **bezespoječně**

2) **spojovacími výrazy**

spojky, vztažná zájmena

a příslovce, neurčité číslovky

Graf: H - věta hlavní

V - věta vedlejší

1,2 - pořadí vět

aby - v grafu uvádíme spojovací výrazy

SOUVĚTÍ PODŘADNÉ

DRUH VEDLEJŠÍ VĚTY

PTÁME SE

SPOJOVACÍ VÝRAZY, PŘÍKLADY VEDLEJŠÍCH VĚT

PAMATUJ SI!

PODMĚTNÁ

že, aby, jak, kdo, co

Kdo? Co?

+

věta řídicí

Bylo mi doporučeno, abych se nechal ostříhat.

1H,

abych 2V

Kdo přišel na koncert včas, mohl si vybrat místo.

Kdo 1V,

2H

Věta řídicí nemá podmět. Ptáme se oběma otázkami 1. pádu. Pozor na záměnu se 4. pádem!

PŘEDMĚTNÁ

pádové otázky

že, aby, jak, kdo, co, kdy, proč, až

(kromě 1. a 5. pádu)

+

věta řídicí

Zjistil, že nemá v kapse ani korunu.

1H,

že 2V

Pojďte se podívat, jak se na obloze objevila duha.

1H,

jak 2V

Věta řídicí má podmět. Vedlejší věta závisí na slovese nebo přídavném jménu věty řídicí.

PŘÍVLASTKOVÁ

Jaký?
Který? Čí?
+
věta řídicí

vztažná zájmena: kdo, co, jaký, který, čím, jenž
vztažná příslovce: kde, kam, odkud, kudy, kdy ...
spojky: že, aby, zda, zdali ...

Česká republika se skládá ze tří historických zemí, které dříve měly své sněmy a samosprávu.

1H,

které 2V

Za zakladatele detektivek, jejichž popularita vzrůstá, jsou považováni Poe a Doyle.

1Ha, ..., Hb

jejichž 2V

Vedlejší věta závisí na podstatném jménu věty řídicí, které rozvíjí. Přívlastkové vedlejší věty bývají do věty řídicí vloženy, oddělují se čárkami.

DOPLŇKOVÁ

jak, jako, kterak ...

Viděli jsme Petru, jak si čte na stromě.

1H,

jak 2V

Jen málokdy spatříte básníka, jak píše verše.

Pokládám Pavla za toho, kdo je schopen udělat zkoušku.

Vedlejší věta závisí na slovese a zároveň na podstatném jménu věty řídicí. To bývá předmětem ve větě řídicí. Doplnkovou větu lze nahradit infinitivem (zkouška). Bývají po slovesech považovat, pokládat (za něco, za někoho).

PŘÍSUDEKOVÁ

jako, jak, že ...

Spižirna byla, jako když ji vymete.

1H,

jako 2V

Byl Petr takový, jak ho viděli ostatní?

1H,

jak 2V

Vedlejší věta bývá po sponovém slovese. Zastupuje jmenný přísudek. Někdy na vedlejší větu ukazuje ukazovací zájmeno (ten, takový, tím...).

PŘÍSLOVEČNÁ

místní, časová, způsobová, měrová, příčinná, účelová, podmínková, přípustková.